

NIEUWSBRIEF

voor deelnemers aan het PIAMA-onderzoek bij de vragenlijst over kinderen van 14-15 jaar oud

Februari 2012

RIVM / PZO, Postbus 1, 3720 BA Bilthoven, tel. 030-2743575, piama@rivm.nl

PIAMA doorstart geslaagd

PIAMA, het onderzoek naar de oorzaken van astma en allergie, heeft een succesvolle doorstart gemaakt. In deze nieuwsbrief kunt u over de resultaten tot nu toe lezen en over de nationale én internationale belangstelling voor het PIAMA onderzoek. Tenslotte informeren wij u over de nieuwe vragenlijst.

Terugblik

Na de vragenlijsten en onderzoeken op de leeftijd van 8 jaar, hebben we u opnieuw benaderd toen uw kind 11 jaar was. Van de 3.500 verstuurdde vragenlijsten hebben we zowel van ouders als van kinderen 2.700 lijsten ingevuld terug gekregen. Dat is een mooie opbrengst en we hopen dat deze groep deelnemers nu weer met ons verder gaat. Daarnaast hebben we opnieuw een groot medisch onderzoek uitgevoerd. In de loop van 2009-2010 bezochten we ruim 1.500 deelnemers thuis om verschillende medische testen af te nemen. De meeste kinderen waren heel gemotiveerd om aan zo'n onderzoek mee te werken, ook al was voor sommigen de bloedafname een beetje spannend. Medisch onderzoek als dit levert belangrijke informatie op die niet uit vragenlijsten naar voren komt, zoals gegevens over de longfunctie, bloeddruk en bloedwaarden.

Resultaten: Nieuws uit het onderzoek

Verloop astmaklachten

Alle vragenlijsten die in de loop van de tijd zijn ingevuld, laten mooi zien hoe het verloop is van astmaklachten over de jaren. Toen ze klein waren (2-3 jaar) had bijna een kwart van de kinderen astma-achtige klachten. Dat betekent, zeker op die leeftijd, overigens lang niet altijd dat het kind ook echt astma heeft. Met het ouder worden, nam het percentage kinderen met astmaklachten af. In de leeftijd van 6-7 jaar en ook nog toen de kinderen 11 jaar waren, had één op de zeven kinderen astmaklachten.

Bij de meeste kinderen met astmasymptomen waren de klachten na één of twee jaar over. Ruim 5% van de kinderen had vanaf hun peutertijd tot hun elfde jaar steeds astmasymptomen.

Niet alleen astma

Van de kinderen met astmaklachten heeft ongeveer 25% ook eczeem. Dat percentage was ongeveer hetzelfde op alle leeftijden. Als kinderen met astma opgroeien, ontwikkelen ze daarbij vaak ook nog hooikoorts en/of een luchtwegallergie, bijvoorbeeld voor huisstof of voor dieren. Bij peuters komt dat soort klachten nog weinig voor, maar van de 11-jarige kinderen met astmaklachten, had ruim 30% ook neusklachten in combinatie met tranende, jeukende ogen en ruim 40% had een luchtwegallergie.

Behandeling van astma

Voor artsen is het lastig om de ernst van astma-achtige klachten te bepalen. Daan Caudri, arts en onderzoeker in het Sophia Kinderziekenhuis, ontdekte in het PIAMA onderzoek dat veel kinderen tussen 2 en 8 jaar mogelijk niet goed behandeld worden voor astmatische klachten. 30 procent van de achtjarigen met ernstige astmatische symptomen gebruikte geen onderhoudsmedicatie. Tegelijkertijd zei ongeveer de helft van de kinderen die al ten minste twee jaar onderhoudsmedicatie gebruikten, dat zij diezelfde twee jaar geen enkele keer last hadden gehad van een piepende ademhaling. Ze gebruikten dus nog steeds medicijnen terwijl er geen klachten meer waren en ze mogelijk ook zonder medicijnen geen klachten meer zouden hebben. Zowel over- als onderbehandeling komt dus kennelijk veel voor. Het onderzoek laat zien dat het erg belangrijk is dat kinderen die met astmamedicijnen worden behandeld regelmatig door de dokter worden gezien, zodat die kan bekijken of de hoeveelheid medicijnen kan worden aangepast of afgebouwd.

Gebruik van de PIAMA gegevens

Er is veel belangstelling van artsen en wetenschappers voor de PIAMA resultaten. Samen met onderzoekers in andere landen brengen we steeds meer stukjes van de astma-puzzel bij elkaar. Het Astma Fonds maakt regelmatig gebruik van de PIAMA resultaten om in de media aandacht te vragen voor mensen met astma. Zo waren er krantenberichten over de schadelijke gevolgen van luchtverontreiniging

door verkeer en over het belang van goede voorlichting over astmamedicijnen, naar aanleiding van informatie uit het PIAMA onderzoek.

Ministerie van Onderwijs

Belangstelling uit onverwachte hoek kwam van het Ministerie van Onderwijs dat ons uitnodigde om een presentatie over PIAMA te komen geven. In het onderwijs wil men vooral graag weten of kinderen met gezondheidsproblemen, zoals astma, maar bijvoorbeeld ook migraine, meer school missen en daardoor moeilijker mee kunnen komen. We hebben dat al onderzocht toen de kinderen nog op de basisschool zaten. We vonden dat kinderen met astma wel meer schooldagen missen door ziekte, maar gemiddeld net zo hoog scoren op de CITO als kinderen zonder astma. We willen nu graag weten hoe dat op de middelbare school gaat als er meer van kinderen wordt gevraagd. In de nieuwe vragenlijst stellen wij hier daarom vragen over.

Internationaal

PIAMA doet mee in een groot Europees onderzoeksproject: MeDALL (Mechanisms of the Development of ALLergy). Samen met studies zoals PIAMA in andere Europese landen, zoeken we in MeDALL naar de oorzaken van allergie en astma. Om de gezamenlijke resultaten zo goed mogelijk te benutten, proberen we in alle landen die meedoen dezelfde vragen te gebruiken. Vandaar dat er ook vragen voor het MeDALL onderzoek in de nieuwe vragenlijst staan.

Nieuwe vragenlijst

Nu de kinderen 14-15 jaar zijn is er weer een nieuwe vragenlijst opgesteld. Het PIAMA onderzoek gaat op de eerste plaats over astma en allergie. Maar bij een chronische ziekte zoals astma, kun je de astma niet los zien van het dagelijkse leven van het kind.

Astma en sociale contacten

Jongeren zelf zijn meestal meer bezig met hun vrienden en vriendinnen en hun leven op school

dan met hun gezondheid. Juist omdat hun sociale leven voor jongeren zelf zo belangrijk is, stellen we ook daar vragen over. We willen graag weten of en hoe kinderen met een chronische aandoening, zoals astma of eczeem, anders (moeten) omgaan met bijvoorbeeld vrijetijdsbesteding en sociale contacten.

Relatie met andere aandoeningen

Ook de gezondheid zelf zien we steeds meer in een breder perspectief. Uit wetenschappelijk onderzoek wordt steeds duidelijker dat gezondheid van de longen veel te maken heeft met de gezondheid van het hart. Althans bij volwassenen is dat zo; hoe dat bij kinderen is, is onbekend. Dat is ook moeilijk vast te stellen, want problemen met hart en vaten ontstaan meestal pas op latere leeftijd. Omdat we toch graag meer zicht zouden willen krijgen op die samenhang, vragen we over een aantal andere aandoeningen dan astma of die in uw familie voorkomen.

Vragen voor MeDALL onderzoek

Eerder in deze nieuwsbrief heeft u al kunnen lezen over het internationale onderzoek MeDALL. In MeDALL is ook besloten om zowel de ouders als de kinderen zelf te vragen naar de allergische klachten van het kind. Uw kind krijgt daarom deels dezelfde vragen over astma en allergie als u. Het is de bedoeling dat u en uw kind, ieder voor zich, die vragen beantwoorden. Het gaat bij dit soort klachten ook om de beleving ervan, dus het kan best zijn dat uw kind en u niet precies dezelfde antwoorden geven. Dat is natuurlijk niet erg.

Tot Slot

Resultaten van het PIAMA-onderzoek kunt u vinden op de website <http://piama.iras.uu.nl>. We zetten regelmatig onze nieuwe bevindingen op de website. Ondertussen zijn we ook opnieuw een medisch onderzoek aan het opzetten. We houden u op de hoogte. Voor vragen, adreswijzigingen e.d. kunt u ons bereiken via: piama@rivm.nl

Uit <http://nieuwsver.nl/>

Koninklijke Onderscheiding voor Professor Brunekreef

Professor dr.ir. B. Brunekreef is op 9 mei 2011 onderscheiden tot Ridder in de Orde van de Nederlandse Leeuw. Brunekreef is al 30 jaar een nationaal en internationaal vooraanstaand wetenschapper op het gebied van Gezondheidsleer in relatie tot milieu, arbeid en gezondheid. Hij geeft leiding aan verschillende internationale onderzoeken naar de oorzaken van astma en allergieën bij kinderen - onder meer het PIAMA-project.

Brunekreef was en is projectleider van vele nationale en internationale onderzoeksprojecten als PIAMA, PARSIFAL, HEPMEAP, NLCS-AIR, AIRALLERG, AIRNET, PASTURE en ESCAPE. Zijn onderzoek naar bijvoorbeeld uitlaatgassen in het verkeer of vochtschimmels in huis heeft er aan bijgedragen dat er standaarden zijn geformuleerd voor de bescherming van de volksgezondheid. Wereldwijd gezien behoort Brunekreef tot de absolute top op het terrein van de wetenschapsbeoefening in de Milieuepidemiologie en aanverwante velden. Brunekreef is adviseur in de Nederlandse Gezondheidsraad en de Wereldgezondheidsorganisatie WHO.